

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

≡ I z p i t n a p o l a 1 ≡

Šolski esej (700–1000 besed)

Torek, 4. maj 2010 / 150 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Eseg naj obsega od 700 do 1000 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z nič (0) točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

Razpravljalni esej	Razlagalni/interpretativni esej

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

Priloga k izpitni poli 1 (M101-103-1-1)

Andreï Makine: Francoski testament (odlomek)

Andreï Makine: Francoski testament. Maribor: Litera, 2005. 65–68

Zdelo se je, da jo je kočica s svojima ozkima oknoma opazila že od daleč. Da, kočica je gledala, kako se približuje, njena zgubana fasada se je neopazno namrdnila v trpkem nasmehu ob ponovnem snidenju.

Charlotte si od tega obiska ni veliko obetala. Že davno se je pripravila, da bo izvedela novice, ki ne bodo dopuščale nobenega upanja: smrt, norost, izginotje. Ali čisto preprosto odsotnost, nepojasnjena, naravna, za nikogar nenavadna. Prepovedovala si je upati in vendar je upala.

Zadnje dneve je bila tako izčrpana, da je mislila samo še na toploto velike peči, na katero se bo naslonila, ko se bo zgrudila na tla.

S stopnic pred kočico je pod skrivenčeno jablano zagledala starko, ki je imela glavo povsem zavito v črn šal. Starka je sklonjena vlekla debelo vejo, zasuto pod snegom. Charlotte jo je poklicala. Vendar se stara kmetica ni obrnila. Njen glas je bil preslaboten in se je hitro porazgubil v votlem zraku odjuge. Ni se čutila pri močeh, da bi ponovno zaklicala.

Z rameni je odrinila vrata. V mračni in mrzli veži je zagledala celo zalogo kurjave – deske zabojev, deščice parketa in v obliki majhnega črno-belega kupčka, klavirske tipke. Charlotte se je spomnila, da so v stanovanjih bogatašev predvsem klavirji izzvali jezo ljudstva. Enega, z udrtinami od udarcev sekire, je videla vklenjenega v led sredi reke ...

Ko je vstopila v sobo, je z roko najprej segla proti peči in se dotaknila pečnic. Charlotte je začutila prijetno omotico. Že se je hotela spustiti ob peči na tla, ko je na mizi iz debelih, potemnelih desk, opazila odprto knjigo. Drobnost starinske knjige s hrapavim papirjem. Oprla se je na klop in se nagnila nad odprto stran. Črke so začele čudno plesati in se stapljati – kot tiste noči v vlaku, ko je sanjala o pariški ulici, kjer je stanoval njen stric. Tokrat vzrok niso bile sanje, ampak solze. Knjiga je bila francoska.

Starka s črnim šalom je vstopila in ni bila videti začudena ob pogledu na vitko mladenko, ki je vstala z njene klopi. Suhe veje, ki jih je nosila pod roko, so puščale na deskah dolge tanke sledi stopljenega snega. Njen uvelik obraz je bil podoben obrazu katere koli stare kmetice v tej sibirski deželi. Ustnice, prekrite s finim slojem drobnih gub, so vztrepetale. In v teh ustih, v uvelikih prsih te neprepoznavne starke je zazvenel Albertinin glas, glas, ki se ni spremenil niti za odtenek.

- Vsa ta leta sem se bala ene same stvari: da se boš vrnila sem.

Da, to so bile prve besede, ki jih je Albertine izrekla svoji hčeri. In Charlotte je razumela: to, kar sta preživeli od njunega slovesa na železniški postaji pred osmimi leti, vsa ta mnogoterost gibov, obrazov, besed, trpljenja, odpovedovanja, upanja, skrbi, krikov, solza – ves ta hrup življenja je odzvanjal na ozadju enega samega odmeva, ki ni hotel zamreti. Tega srečanja, ki sta si ga tako želeli in se ga tako bali.

- Hotela sem prositi koga, da piše in ti pove, da sem mrtva. Vendar je bila vojna, nato je prišla revolucija. In potem spet vojna. Pa tudi ...

- Ne bi verjela temu pismu ...

- Da, pa tudi, sem si govorila, vsekakor temu pismu ne bi verjela ...

Vrgla je veje k peči in se približala Charlotte. Ko jo je v Parizu gledala skozi spuščeno okno vagona, je bila njena hčerka stara enajst let. Zdaj jih je imela skoraj dvajset.

- Slišiš? je zašepetala Albertine in obraz se ji je razsvetlil, ko se je obrnila k peči. Miši, se spomniš? Še vedno so tam ... Ko je kasneje čepela pred ognjem, ki je plapolal za majhnimi litoželeznimi vratci, je Albertine zašepetala kot sama zase, ne da bi pogledala Charlotte, ki se je zleknila na klop in je bilo videti, da spi:

- Ta dežela je narejena tako. Vanjo prideš zlahka, iz nje nikoli ...

Topla voda se je zdela nova, neznana snov. Charlotte je stegovala roke proti curku vode, ki ga je mati z bakreno zajemalko počasi zlivala na njena ramena in hrbet. V mraku te sobe, ki jo je razsvetljeval le droben plamen prižganega ostružka, so bile tople kaplje videti kot borova smola. Nadvse prijetno so ščegetale telo, ki ga je Charlotte drgnila s kepo modre gline. Milo je bilo le nejasen spomin.

- Zelo si shujšala, je rekla Albertine čisto tiho in njen glas se je zlomil.

Charlotte se je nežno nasmehnila. In ko je dvignila glavo z mokrimi lasmi, je zagledala solze iste jantarjeve barve, ki so se svetlikale v ugaslih materinih očeh.

RAZPRAVLJALNI ESEJ

MLADOSTNIKA V PRIŠLEKIH IN FRANCOSEKEM TESTAMENTU

Glavna lika obeh romanov sta mladostnika, ki se zavedata svoje drugačnosti. Predstavite okolje, v katerem odraščata, ter primerjajte drugačnost obeh najstnikov. Poskušajte razložiti, kako vplivata na njuno drugačnost bogata domišljija ter dovtetnost za lepoto in umetnost. Drugačnost je značilna tudi za nekatere druge literarne osebe v romanih. Ali bi znali predstaviti dogodek, ob katerem lahko utemeljite drugačnost ene izmed njih? S čigavo drugačnostjo ste se ob branju obeh romanov najlažje poistovetili in zakaj?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Andreï Makine: Francoski testament (odlomek)

Andreï Makine: Francoski testament. Maribor: Litera, 2005. 65–68

V odlomku se po osmih letih snideta Charlotte in njena mati Albertine. Bi znali pojasniti, zakaj sta se življenjski poti matere in hčere ločili za tako dolgo obdobje, in predstaviti Charlottino življenje v teh osmih letih? Kako doživi Charlotte srečanje z materjo? Pojasnite pomen motivov knjige in miši v odlomku. Predstavite slogovne značilnosti odlomka in s primeri pojasnite, kako prispevajo k bralčevemu razumevanju odnosa med materjo in hčerjo, ter odlomek naslovite v skladu s svojim pojasnilom.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

Prazna stran

